

สมธรรม 4 ประการ ที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์ เรื่องปดิวรัดา*

SAMA CHIVI DHARMA 4 APPEARED IN A NOVEL AND TV SERIES SCRIPT UNDER THE SAME NAME CALLED PADIWARATDA

จุฑามาศ ศรีระชา, Chuthamat Srirasa
สาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
Department of Thai language, Faculty of Humanities and Social Science,
Burapha University
E-mail : Chuthamat@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา หลักสมธรรม 4 ประการที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปดิวรัดา โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมศรัทธา แสดงให้เห็นว่าปลัดศรีธัญและรินซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องมีหลักศรัทธาในด้านความประพฤติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำความดีมีความศรัทธาในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และมีน้ำใจที่จะปรารถนาดีให้คู่ครองของตนปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยความปลอดภัย 2) สมศีลา แสดงให้เห็นถึง การยึดมั่นในหลักปฏิบัติศีลข้อที่ 3 คือ กาเมสุมิจฉาจารา ทั้งยังครอบคลุมไปถึงเรื่องของความประพฤติของคู่ครองที่เสมอกัน โดยยึดมั่นในหลักของความดีและหน้าที่ของตน มีความข่มใจ ไม่ทำผิดตามอารมณ์ชั่ววูบ 3) สมจาคา แสดงให้เห็นความเอาใจใส่และดูแลคู่ชีวิตของตนในยามเจ็บป่วย อันเป็นสิ่งสำคัญที่สามีและภรรยาพึงแสดงและปฏิบัติต่อกัน ทั้งยังพบการแสดงความมีน้ำใจต่อคู่ครองของตนและเผื่อแผ่ความมีน้ำใจแก่กุลไปยังผู้อื่น 4) สมปัญญา แสดงให้เห็นถึงการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน การเปิดใจยอมรับและปรับความเข้าใจกัน การเป็นคู่คิดที่ดีและสนับสนุนให้คู่รักของตนทำในสิ่งที่มีความสุข

คำสำคัญ : สมธรรม 4, ปดิวรัดา, นวนิยาย, บทละครโทรทัศน์

---

* Received 14 March 2020; Revised 23 April 2020; Accepted 23 April 2020

Abstract

The research articles aimed to study the Sama Chivi Dharma IV principle appeared which in a novel and TV series script under the story of Padiwaratda. This research article was a documentary research and the study presentations used descriptive analysis. The study findings revealed that 1) Sama Saddha revealed that Saran and Rin, the main characters were both strict to morality. They were faithful to Buddhist Dhamma and they had good wishes for each other to safely achieve their work goals. 2) Sama Sila revealed the adherence of the 3rd item of The Five Precepts for Buddhist Lay People which was abstaining from sexual misconduct. Moreover, they showed ethical behaviors in terms of virtue and duty and restraint from misconduct caused by losing self-control. 3) Sama Caga revealed care for each other at the time of illness. This qualification was important for every couple to have for their spouse. They not only express generosity to each other but also to others. 4) Sama Prajna revealed that both of them were open-minded, listening to the reasons of each other and adjusting themselves. In addition, to live a suitable couple life, both of them support each other to have good thoughts, to live a happy life, and to do their likings. They provide moral support and assistance.

Keywords : Sama Chivi Dharma 4, Padiwaratda, novel, TV series script

บทนำ

นวนิยายเรื่อง ปติวีรดา เป็นผลงานการประพันธ์ของ สราญจิตต์ ตีพิมพ์เป็นตอน ในนิตยสารศรีสัปดาห์และพิมพ์รวมเล่มครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2496 นวนิยายเรื่องนี้มีความ น่าสนใจตั้งแต่การตั้งชื่อเรื่องที่มีที่มาจากพระนามของพระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลี ภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปติวีรดา พระอรรคชายาเธอ ในพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (สราญจิตต์, 2557, น. คำนำสำนักพิมพ์) คำว่า ปติวีรดา (ปะติวะรัตดา) ซึ่งเป็นชื่อของนวนิยายมีความหมายว่า ภริยาที่ซื่อสัตย์และภักดีต่อสามี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 696) ความน่าสนใจของนวนิยายเรื่องนี้เริ่มตั้งแต่ความโดดเด่น ในการตั้ง ชื่อเรื่องและความหมายของชื่อเรื่องอันแสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ ต้องการนำเสนอเนื้อหาของ นวนิยายเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวที่ว่า “สิ่งหนึ่งที่ทำให้ ปติวีรดาโดดเด่นมาโดยตลอดก็คือ ชื่อเรื่องที่ไม่มีปรากฏในเนื้อเรื่องแต่อย่างใด หากเหมือนเป็น ความตั้งใจของผู้เขียนที่เมื่อได้ทราบถึงความหมาย จึงจะเข้าใจว่าเป็นชื่อเรื่องที่บ่งบอกความเป็น ตัวตนของนางเอกได้เป็นอย่างดี” (สราญจิตต์, 2557, น. คำนำสำนักพิมพ์) เนื้อหาของนวนิยาย เรื่อง ปติวีรดา ว่าด้วยเรื่องราวชีวิตหลังแต่งงานของปลัดศรีณย์และริน การแต่งงานของทั้งคู่ เป็นไปตามคำมั่นสัญญาของผู้ใหญ่ทั้งสองครอบครัว โดยที่ปลัดศรีณย์และรินไม่เคยรู้จักหรือได้ พบหน้ากันมาก่อน หลังจากแต่งงานปลัดศรีณย์และรินต้องร่วมกันฟันฝ่าปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ ชีวิตคู่ผ่านไปได้ นวนิยายเรื่อง นี้ นอกจากจะให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านแล้ว ยังเหมาะสำหรับที่จะ เป็นประสบการณ์จำลองเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตคู่ของผู้อ่านอีกด้วย

อนึ่ง นวนิยายเรื่อง ปติวีรดา ยังนำมาดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ ออกอากาศในปี พ.ศ. 2559 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดย คุณคิง สมจริง ศรีสุภาพ ซึ่งเป็นผู้จัดและผู้ กำกับละครเรื่องนี้ได้กล่าวเกี่ยวกับละครเรื่องนี้ไว้ว่า “การนำมาทำละครครั้งนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่อง ราชวงศ์ เราหยิบเนื้อหาจากนิยายของสราญจิตต์ (หม่อมหลวงจินตนา นวงศ์) เรื่องไม่ยาวมาก แต่เราเอามาขยายเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการโดนจับ คุกมุงชน เกตตรงที่ชื่อนางเอกหรือชื่อตัวละคร ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับปติวีรดาเลย เพราะพฤติกรรมนางเอกในเรื่องคือพฤติกรรมของปติวีรดา แปลว่า ภริยาผู้ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามี” (ณัฐพร อินถา, 2561) ละครเรื่อง ปติวีรดา ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากผู้ชม เห็นได้จากละครเรื่องนี้ได้รับรางวัลคมชัดลึก อวอร์ด ครั้งที่ 14 โดยได้รับรางวัลبوبปูลาร์โหวด สาขาละครไทยยอดเยี่ยมในปี พ.ศ. 2559 (ไทยรัฐออนไลน์, 2560) แม้ว่าบทละครโทรทัศน์จะมีการดัดแปลงไปจากนวนิยายต้นฉบับ แต่บทละครโทรทัศน์ยังคงเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่หลังแต่งงานของปลัดศรีณย์และริน เช่นเดียวกับเนื้อหาในนวนิยาย โดยในบทละครโทรทัศน์ได้มีการขยายความและเพิ่มเติม

รายละเอียดกว่าในนวนิยายก็คือ หลักในการใช้ชีวิตคู่ เช่น การแสดงความเข้าใจความเห็นอกเห็นใจกันของคู่สามีภรรยา การให้อภัยซึ่งกันและกัน และความซื่อสัตย์ต่อคู่ครองของตน เป็นต้น กล่าวโดยสรุปนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา แสดงให้เห็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ของสามีภรรยา ซึ่งจะพบทั้งอุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาเป็นบททดสอบของชีวิตคู่ หากสามีและภรรยาขาดสติในการใช้ชีวิตคู่จะส่งผลให้ประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ในเรื่อง ปติวีรดา นอกจากจะแสดงให้เห็นปัญหาที่ต้องพบเจอในชีวิตคู่แล้ว ยังได้นำเสนอหนทางและวิธีในการแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ โดยการสอดแทรกข้อคิดและการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับการครองชีวิตคู่ตลอดทั้งเรื่อง เช่น ฆราวาสธรรม 4 หรือธรรมสำหรับชีวิตครองเรือน 4 ประการ และหลักสมธรรม 4 ประการ เป็นต้น

เมื่อกล่าวถึงหลักสมธรรม 4 ประการเป็นหลักธรรมซึ่งเป็นฐานรองรับชีวิตคู่ครองในระดับที่ลึกซึ้ง ยิ่งกว่าฆราวาสธรรม 4 ประการ เพราะแสดงถึงการมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีลักษณะนิสัยสม่ำเสมอของคู่ครอง ซึ่งจะทำให้คู่สมรสทั้งสองสมชีพหรือสมชีวิต คือ มีชีวิตที่สมหรือเสมอกัน หลักสมธรรม 4 ประการ ได้แก่ สมศรัทธา สมศีลา สมจาคา และสมปัญญา หลักธรรมทั้ง 4 ประการนี้จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีชีวิตคู่ที่มีความสุข มั่นคง ยืนยาว และเป็นคู่ที่มีธรรมเสมอกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 15 - 16) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหลักสมธรรม 4 ประการ ปรากฏเด่นชัดและมีความสอดคล้องกับหลักการใช้ชีวิตคู่ในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา ซึ่งทำให้ชีวิตคู่หลังการแต่งงานของตัวละครเอก คือ ปลัดศรีธัญและริน แม้จะต้องพบเจออุปสรรคนานัปการทั้งคู่ก็สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษาในประเด็นนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหลักสมธรรม 4 ประการที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา อันแสดงให้เห็นถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่แฝงอยู่ในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์ได้อย่างแนบเนียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสมธรรม 4 ประการที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่องปติวีรดา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสมธรรม 4 ประการ

1.2 รวบรวมนวนิยายเรื่อง ปติวีรดา ผู้แต่งคือ สราญจิตต์ พิมพ์รวมเล่มครั้งที่ 5 พ.ศ. 2557 สำนักพิมพ์โพสท์บุ๊กส์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเรื่อง ปติวีรดา

1.3 รวบรวมบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์คือนันทวรรณ รุ่งวงศ์พาณิชย์ ออกอากาศเมื่อ พ.ศ. 2559 ผู้กำกับการแสดงคือ สมจริง ศรีสุภาพ โดยผู้วิจัยได้ถ่ายถอด บทละครเรื่อง ปติวีรดา จากเว็บไซต์ https://www.youtube.com/watch?v=_oSnPb08RH8&list=PL0VVtBqsouock9HYelk1F7mAlOq2K0vf

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์สมรรถนะ 4 ประการที่ได้จากนวนิยายและบทละครโทรทัศน์ เรื่อง ปติวีรดา ตามหลักสมรรถนะ 4 ประการ ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2555) ได้แก่ สมศรัทธา สมศีลา สมจาคา และสมปัญญา

3. ชั้นสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ในประเด็นของหลักสมศรัทธาที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา สรุปได้ว่าปลัดศรีธัญและรินมีหลักศรัทธาทั้งด้านความประพฤติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำความดี การมีศรัทธาในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีน้ำใจที่จะปรารถนาดีให้คู่ครองของตนปฏิบัติหน้าที่และทำงานเพื่อประเทศชาติให้สำเร็จลุล่วงด้วยความปลอดภัย ทำให้ปลัดศรีธัญและรินมีสมศรัทธาที่เสมอกัน ใช้ชีวิตคู่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจกัน

เมื่อกล่าวถึงหลักสมศรัทธาซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความหมายว่า การมีศรัทธาสมหรือเสมอกัน ศรัทธานั้น คือ ความเชื่อ ความเลื่อมใส หรือความใฝ่นิยม ความมีศรัทธาสมกันตั้งต้นมีความเชื่อถือในลัทธิศาสนาอย่างเดียวกัน ตลอดจนการมีรสนิยมแนวเดียวกันจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตสมรส ถ้าศรัทธาเบื้องต้นไม่เป็นอย่างเดียวกันก็ต้องตกลงปรับให้เป็นไปด้วยความเข้าใจต่อกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 16 -17) หลักสมศรัทธาปรากฏในนวนิยายในตอนที่บารนีซึ่งเป็นเจ้านายของรินได้แต่งงานกับพนิช แต่พนิชประกอบอาชีพผิดกฎหมายโดยการลักลอบขนข้าวออกไปขายต่างประเทศ ทั้งที่รัฐบาลไม่อนุญาตให้ส่งออกข้าวเพราะข้าวไม่เพียงพอสำหรับคนในประเทศ บารนีต้องการจะช่วยพนิชให้พ้นจากการถูกจับกุมเพราะทำเรื่องผิดกฎหมาย บารนีจึงมายื่นข้อเสนอและขอให้รินช่วยพูดกับปลัดศรีธัญ เพื่อให้ปลัดศรีธัญยอมหาทางช่วยพนิช รินจึงจำเป็นต้องพูดกับปลัดศรีธัญ แต่ปลัดศรีธัญเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อบ้านเมืองและหน้าที่ของตนจึงไม่ยอมช่วยเหลือพนิช ส่วนรินแม้จะรู้ว่าสิ่งที่บารนีมาขอให้ช่วยเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่ด้วยความที่รินเป็นคนยึดมั่นในความกตัญญูต่อเจ้านาย เมื่อบารนีมาขอความช่วยเหลือ รินจึงยอมพูดกับปลัดศรีธัญ แต่รินไม่ได้บังคับให้ปลัดศรีธัญช่วยพนิช เพราะรินรู้ว่าพนิชทำเรื่องผิดกฎหมาย รินเพียงขอความคิดเห็นจากปลัดศรีธัญเท่านั้น เพื่อว่าจะได้มีหนทางอื่นที่พอจะช่วยพนิชได้บ้าง เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นสมศรัทธาของ

ปลัดศรีธัญและริน ปลัดศรีธัญตั้งมั่นอยู่บนความถูกต้องและทำหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง ส่วนริน ซึ่งเป็นภรรยาของปลัดศรีธัญก็ดำรงอยู่บนความถูกต้องเช่นเดียวกัน แม้รินจะต้องการช่วยครอบครัวของบารนี้แต่รินก็ไม่บังคับให้ปลัดศรีธัญทำผิดกฎหมาย จึงกล่าวได้ว่าทั้งปลัดศรีธัญและรินสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือสิ่งที่ตั้งงามและควรปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อันแสดงให้เห็นถึงหลักสมศรีธธา ดังที่ พระเทพปริยัติโมลี (2526 อ้างถึงใน นภาพร วรสายัณห์, 2560, น. 37) กล่าวว่า สามภรรยาที่มีศรัทธาเสมอกัน ศรัทธา คือ ความเชื่อ ความเลื่อมใส ทศนคติ อุดมการณ์ ความคิดเห็นในเรื่องการทำความดี เรื่องผลแห่งความดี เรื่องบุญบาป เรื่องชาติหน้า ชาติหน้า เป็นต้น สามภรรยาที่มีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้เสมอกัน ย่อมอยู่ด้วยกันได้ยืนนานกว่า สามภรรยาที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในเรื่องเช่นนี้จึงเรียกได้ว่าสามภรรยาที่มีสมศรีธธาเสมอกัน

นอกจากนี้ในบทละครโทรทัศน์ยังได้แสดงให้เห็นถึงหลักสมศรีธธา ตอนที่ปลัดศรีธัญต้องออกไปปราบเสือปล้นควาย แต่รินไม่สามารถช่วยเหลือปลัดศรีธัญได้ รินจึงได้นั่งร้องเพลงมาลัยและนำไปถวายพระ เพื่อขอพรจากพระพุทธรูปให้ปกป้องคุ้มครองปลัดศรีธัญและเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่ปราบเสือปล้นควาย ดังในตอนที่ยรินนั่งร้องเพลงมาลัยแล้วเดินเข้าไปที่ห้องพระ จุฑารูป ถวายเพลงมาลัย และ ตั้งจิตอธิษฐานว่า “ขอให้คุณพระคุ้มครองคุณศรีธัญและเจ้าหน้าที่ทุกคนให้ปลอดภัยด้วยนะเจ้าคะ ” (บทละครโทรทัศน์ปดิวรีดา, 2559) แสดงให้เห็นความศรัทธาของรินที่มีต่อพระพุทธรูป รินเชื่อว่าคุณพระจะต้องคุ้มครองคนดีอย่างปลัดศรีธัญให้แคล้วคลาดปลอดภัย ความศรัทธาในพระพุทธรูปดังกล่าว ยังได้ปรากฏในตอนที่ยปลัดศรีธัญเข้าไปปราบเสือขาว ซึ่งเสือขาวได้ขึ้นชื่อว่าเป็นโจรที่ดุร้ายและเป็นโจรที่มีไสยศาสตร์ มนต์ดำ ฟันแทงไม่เข้า ปลัดศรีธัญปราบเสือขาวด้วยการมีศรัทธาเป็นที่ตั้ง ซึ่งความศรัทธาดังกล่าวช่วยให้ปลัดศรีธัญสามารถปราบเสือขาวได้สำเร็จ โดยที่เขาไม่ได้มีวิชาอาคมมนต์ดำเหมือนกับเสือขาว ปลัดศรีธัญตั้งจิตขอให้พระพุทธรูปเป็นหลักอยู่เหนือเกล้าและนำพาแสงสว่างให้รอดพ้นจากความมืดมิด บิดามารดาเป็นผู้คอยปกป้องคุ้มครองอยู่เบื้องหลัง ส่วนสิ่งที่ยปลัดศรีธัญศรัทธาให้อยู่เคียงข้างหรือเบื้องข้างของเขาก็คือ อินทรี 5 ได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นธรรมหมวดหนึ่งในโพธิปักขิยธรรม คือ ธรรมอันเป็นไปในฝ่ายแห่งความตรัสรู้ โดยมี ศรัทธา คือ สัทธินทรี มีความเป็นใหญ่ในการน้อมใจเชื่อ วิริยะ คือ วิริยอินทรี มีความเป็นใหญ่ในการประกอบความเพียร สติ คือ สตินทรี มีความเป็นใหญ่ในการระลึก สมาธิ คือ สมาธินทรี มีความเป็นใหญ่ในการตั้งมั่นไม่ฟุ้งซ่าน และปัญญา คือ ปัญญินทรี มีความเป็นใหญ่ในการรู้ตามความเป็นจริง (สลิต, 2555) และใช้แรงศรัทธาในดวงจิตวิญญาณของผู้เสียชีวิตให้อยู่เบื้องหน้าเพื่อเป็นผู้นำทางไปปราบสิ่งชั่วร้าย ท้ายที่สุดปลัดศรีธัญจึงสามารถปราบเสือขาวได้สำเร็จ ทำให้ชาวบ้านอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2. ในด้านหลักสมศีลาที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปดิวรีดา สรุปได้ว่าทั้งปลัดศรีณย์และรินต่างยึดมั่นในหลักปฏิบัติศีล 5 ข้อที่ 3 ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการครองชีวิตคู่ หากผิดศีลข้อนี้ก็นำพาให้เกิดความวุ่นวายในชีวิตคู่ นอกจากเรื่องของการยึดหลักศีล 5 แล้ว หลักสมศีลาที่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องของความประพฤติของคู่ครองที่เสมอกัน โดยทั้งปลัดศรีณย์และรินแม้จะไม่ได้แต่งงานกันด้วยความรัก แต่ทั้งคู่ยึดมั่นในหลักของความดีและหน้าที่ของตน เมื่อทั้งคู่จะทำสิ่งใดจึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องและมีความขมใจ ไม่ทำตามความต้องการของตน ทั้งปลัดศรีณย์และรินจึงมีสมศีลาที่เสมอกัน มองเห็นความดีของกันและกัน เกิดเป็นความไว้วางใจและเชื่อมั่นในคู่ครองของตน

หลักสมศีลา มีความหมายว่า ความประพฤติสมหรือเสมอกัน คือ มีความประพฤติที่เข้ากันได้ อยู่ในระดับเดียวกัน ไม่เป็นเหตุให้เกิดความรังเกียจ ดูหมิ่น เหยียดหยาม หรือขัดแย้งรุนแรงต่อกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 17) หลักสมศีลาดังกล่าวปรากฏตรงกับเนื้อหาในนวนิยายตอนที่รินเปิดใจพูดกับ ปลัดศรีณย์เรื่องดวงสวาทซึ่งเธอเป็นคนรักเก่าของปลัดศรีณย์ว่า “อย่างน้อยคุณก็เป็นผู้ชายใจกับเขา ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาย่อมถือว่าเป็นการผิดศีลธรรมเช่นกัน หญิงชายใดที่สมรสแล้วควรเชื่อตรงต่อสามีหรือภรรยาของตน” (สรานัญจิตต์, 2557, น. 147) กล่าวคือ ตั้งแต่รินแต่งงานกับปลัดศรีณย์ ดวงสวาทไม่ยอมห่างจาก ปลัดศรีณย์ และยังคงมายุ่งวุ่นวายกับชีวิตคู่ของปลัดศรีณย์ รินจึงตัดสินใจที่จะพูดกับปลัดศรีณย์ก่อนที่จะเกิดปัญหาในครอบครัวไปมากกว่านี้ การที่ปลัดศรีณย์แต่งงานกับรินแล้ว แต่ยังไม่สามารถตัดขาดความสัมพันธ์จากดวงสวาทได้ ถือเป็นการผิดศีลข้อ 3 คือกาเมสุมิจฉาจารา (การเว้นจากประพฤตินอกในภามทั้งหลาย) แม้เป็นเพียงความคิดก็ถือว่าเป็นการทำผิดศีลข้อ 3 ในเมื่อรินกับปลัดศรีณย์ถูกผู้ใหญ่อัดเจงให้แต่งงานกัน แต่หากปลัดศรีณย์ไม่ได้รับกรินและไม่ต้องการใช้ชีวิตคู่กับรินโดยการทำผิดศีลธรรม รินก็ยินดีที่จะหย่าขาดจาก ปลัดศรีณย์ แม้จะเป็นเรื่องที่น่าอับอายเพราะรินต้องอย่าขาดจากสามี แต่รินก็ยินยอมเพราะไม่สามารถทนอยู่กับคนที่ทำผิดศีลธรรมได้ อย่างไรก็ตาม คำพูดดังกล่าวทำให้ปลัดศรีณย์มองเห็นความดีงามในตัวรินและได้รู้จักนิสัยใจคอของรินมากขึ้น ในความเป็นจริงปลัดศรีณย์ไม่ได้ทำผิดศีลธรรมและไม่ได้คิดในเชิงชู้สาวกับดวงสวาท การยึดหลักปฏิบัติตามหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาของรินจึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้ชีวิตของรินเป็นไปในทางที่ถูกต้องและทำให้ปลัดศรีณย์เห็นความดีงามในตัวของเธอ

นอกจากนี้ในบทละครโทรทัศน์ยังปรากฏเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นหลักสมศีลา ในตอนที่ปลัดศรีณย์ไปส่งดวงสวาทที่ห้องนอนของดวงสวาท แต่ดวงสวาทไม่ยอมให้ปลัดศรีณย์กลับ เธอพยายามเหนี่ยวรั้ง ปลัดศรีณย์ให้อยู่กับเธอในห้องนอน แต่ปลัดศรีณย์มีความซื่อสัตย์ และยึดมั่นในศีลธรรม หักห้ามใจไม่ปล่อยให้ตนเองประพฤตินอกศีลข้อ 3 ดังที่ปลัดศรีณย์พูดกับดวงสวาทว่า “ผมแต่งงานแล้ว คุณก็แต่งงานแล้ว” (บทละครโทรทัศน์ปดิวรีดา, 2559) แม้ทั้งคู่

จะเป็นคู่รักเก่าและมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง แต่ศรัณย์ก็ไม่ยอมปล่อยให้และกายไปตามอารมณ์ชั่ววูบ ตลอดเวลาที่ศรัณย์อยู่กับดวงสวาทเขาจะคิดถึงรินเสมอ ศรัณย์เป็นคนที่เลือกประพฤติตามหลักศีลธรรมที่ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา เช่นเดียวกับรินที่ประพฤติตนเป็นภรรยาที่ดี จึงทำให้ศรัณย์รู้สึกสบายใจและอบอุ่นใจทุกครั้งที่ได้อยู่บ้านที่มีรินอยู่ด้วย เมื่อปลัดศรัณย์เกือบที่จะทำผิดเพราะอารมณ์ชั่ววูบไปกับดวงสวาท ความดีของรินจึงเป็นเครื่องเตือนสติและดึงให้เขาหลุดพ้นจากอารมณ์นั้น

3. ด้านหลักสมจาคาที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวรดา สรุปได้ว่า ทั้งปลัดศรัณย์และรินต่างดูแลซึ่งกันและกันในยามเจ็บป่วย อันเป็นสิ่งสำคัญที่สามีและภรรยาพึงแสดงและปฏิบัติต่อกัน อนึ่งยังปรากฏการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างปลัดศรัณย์และริน เธอเป็นภรรยาที่คอยสนับสนุนหน้าที่การงานของสามี อีกทั้งงานของปลัดศรัณย์ยังเป็นการที่ช่วยให้ชาวบ้านพ้นจากความเดือดร้อน เห็นได้ว่าทั้งปลัดศรัณย์และรินนอกจากจะมีน้ำใจต่อกันแล้วยังเผื่อแผ่ความมีน้ำใจเกื้อกูลไปยังผู้อื่นด้วย ดังนั้น ปลัดศรัณย์และรินจึงมีสมจาคาที่เหมาะสมกัน ทำให้ทั้งคู่มีความคิดไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความผูกพัน และพัฒนากลายเป็นความรักที่มั่นคง

หลักสมจาคา มีความหมายว่า การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละสมหรือเสมอกัน ในชีวิตของบุคคลที่ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ เริ่มแต่ญาติมิตรสหาย เป็นต้นไปนั้น ธรรมข้อสำคัญที่จะต้องแสดงออกอยู่เสมอก็คือ ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีใจกว้างขวาง การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 18) หลักสมจาคา ดังกล่าวปรากฏในนวนิยาย ในตอนที่ปลัดศรัณย์หรือรินต่างเจ็บไข้ อีกฝ่ายจะเป็นผู้ดูแลและแสดงความเป็นห่วงเสมอ การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เริ่มจากการแสดงกับบุคคลที่ภรรยาควรปฏิบัติมากที่สุดซึ่งก็คือสามี น้ำใจที่รินแสดงต่อปลัดศรัณย์เป็นการแสดงความรักและสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว ภรรยาที่ดูแลสามีอย่างดีจะทำให้สามีมีความสุข โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วยซึ่งเป็นช่วงที่ร่างกายและจิตใจต้องการการพักผ่อนและกำลังใจจากคนใกล้ชิด การปฏิบัติของรินจึงเป็นการสร้างความประทับใจให้กับปลัดศรัณย์ ในสถานการณ์เดียวกันเมื่อรินไม่สบายปลัดศรัณย์ก็เป็นห่วงและดูแลรินเสมอ ทางด้านปลัดศรัณย์ได้แสดงความเอาใจใส่และดูแลรินในยามป่วยไข้ เช่นเดียวกับที่รินดูแลปลัดศรัณย์ อันเป็นสิ่งสำคัญที่สามีและภรรยาพึงปฏิบัติต่อกัน แสดงให้เห็นถึงน้ำใจของทั้งคู่ที่แสดงต่อคู่ครองของตน

สำหรับบทละครโทรทัศน์ ยังกล่าวถึงการร่วมมือกันในการทำงานระหว่างปลัดศรัณย์และริน ทั้งสองช่วยกันวางแผนจับเสือขาวในตอนที่เสือขาวออกปล้นตลาด แม้รินจะเป็นคุณนายปลัดที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องในครอบครัวแต่เมื่อถึงยามที่ปลัดศรัณย์ต้องการความช่วยเหลือเธอก็พร้อมที่จะช่วยงานสามีแม้จะเป็นงานที่เสี่ยงอันตรายมากก็ตาม การที่รินช่วยเหลือปลัดศรัณย์ในการจับเสือขาว รินไม่เกรงกลัวอันตราย ทั้งรินและ ปลัดศรัณย์พร้อมใจที่จะช่วยเหลือ

ชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความห่วงใยต่อคู่ครองของตน การกระทำดังกล่าวจึงตรงตามหลักธรรมข้อสมจาคา ทั้งรินและปลัดศรีณย์ต่างมีความห่วงใย มีน้ำใจเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน และยังมีน้ำใจที่เผื่อแผ่ไปยังชาวบ้านคนอื่น ๆ เมื่อปลัดศรีณย์และรินมีหลักสมจาคาเสมอกัน เวลาที่อยู่ด้วยกันจึงเกิดความรู้สึกสบายกาย สบายใจ และมีกำลังใจในการก้าวผ่านอุปสรรคไปพร้อมกัน

4. หลักธรรมสมปัญญาที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา สรุปได้ว่าการที่ปลัดศรีณย์และรินรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน การเปิดใจยอมรับและปรับความเข้าใจกัน ทำให้คู่ครองของตนสบายใจ ไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้การเป็นคู่ชีวิตที่ดีจะต้องเป็นคู่คิดที่ดีด้วย ทั้งปลัดศรีณย์และรินต่างฝ่ายต่างสนับสนุนให้คู่รักของตนมีความสุข และได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก ช่วยเสริมสร้างกำลังใจ กำลังใจ มีสติปัญญาว่าวสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เมื่อมีปัญหาเสมอกันความรักของทั้งคู่ก็จะยืนยาวและผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยการมีปัญญา

เมื่อกล่าวถึงหลักสมปัญญา ซึ่งหมายถึง มีปัญญาสมหรือเสมอกัน ปัญญา คือ ความรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดีชั่ว รู้จักประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ความรู้จักคิด ความสามารถในการใช้ความคิด และเข้าใจในเหตุผล ความมีปัญญาสมกันมิได้หมายความว่าคู่ครองทั้งสองฝ่ายจะต้องได้เล่าเรียนศิลปวิทยาการ ทรงความรู้เชี่ยวชาญเหมือนกัน แต่หมายถึงการมีความคิด การรู้จักรับฟังและเข้าใจในเหตุผลของกันและกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 18 - 19) หลักสมปัญญาดังกล่าวปรากฏในนวนิยาย ตอนที่ปลัดศรีณย์กำลังปรับ ความเข้าใจกับริน โดยรินมีความลับที่ต้องปิดบังปลัดศรีณย์ว่าตนไม่ใช่ลูกสาวที่แท้จริงของบ้านบารุงประชากิจ แต่ปลัดศรีณย์รู้ความลับนั้นตั้งแต่แรกแล้ว ปลัดศรีณย์อดทนที่จะไม่ถามความจริงเพื่อไม่ให้กระทบจิตใจของริน และรอวันที่รินสบายใจและยอมเปิดเผยความลับด้วยตัวของรินเอง ในความเป็นจริงรินอาศัยอยู่บ้านบารุงประชากิจในฐานะเด็กรับใช้ในบ้าน เมื่อสัญญาของผู้ใหญ่ที่ต้องการให้ลูกสาวบ้านบารุงประชากิจแต่งงานกับบ้านศิวะเวทย์ซึ่งเป็นตระกูลของปลัดศรีณย์ แต่ลูกสาวแท้ ๆ ของบ้านบารุงประชากิจ นั่นก็คือ บารนีและบุรณี ไม่ต้องการแต่งงานกับบ้านศิวะเวทย์ รินซึ่งเป็นเด็กรับใช้ในบ้านแต่ได้รับการเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเทียบเท่ากับลูกสาวในบ้านจึงต้องแต่งงานกับปลัดศรีณย์เพื่อตอบแทนพระคุณ รินต้องทำตัวเสมือนตนเองเป็นลูกสาวของบ้านบารุงประชากิจและแต่งงานกับปลัดศรีณย์ ส่วนปลัดศรีณย์ก็รู้ตั้งแต่แรกแล้วว่ารินไม่ใช่ลูกสาวบ้านบารุงประชากิจ ศรีณย์จึงแสดงสีหน้าท่าทางไม่พอใจริน ทั้ง ๆ ที่ปลัดศรีณย์หลงรักรินตั้งแต่แรกเห็นแล้ว ปลัดศรีณย์พยายามทำความเข้าใจว่ารินต้องมีเหตุผลและรอวันที่รินกับเขาจะปรับความเข้าใจกันได้ รินก็เช่นเดียวกัน ในขณะที่รู้ว่าตนเองใจร้อน แต่เมื่อปลัดศรีณย์พยายามจะปรับความเข้าใจกับริน เธอก็ยอมรับฟังจนในที่สุดทั้งคู่ปรับความเข้าใจกันได้ การปิดบัง

ความลับของสามีภรรยาถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่ความหวาดระแวงและเป็นเหตุให้ทะเลาะกัน ดังนั้นเมื่อทั้งคู่เปิดใจยอมพูดคุยกัน ความหวาดระแวงทั้งหลายก็มลายหายไป เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงหลักสมปัญญาในการเข้าใจและรับฟังเหตุผลของกันและกัน

ในบทละครโทรทัศน์ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสมปัญญาเช่นเดียวกัน ดังในตอนที่ปลัดศรีณีย์กำลังจะออกไปทำงานวันแรก หลังจากที่พักรักษาตัวเพราะบาดเจ็บจากการต่อสู้กับเสือขาว ในขณะที่ปลัดศรีณีย์พักรักษาตัวนั้นรินก็คอยดูแลอยู่ไม่ห่าง แม้ปลัดศรีณีย์จะบอกให้รินกลับไปอยู่บ้านที่พระนคร เพราะปลัดศรีณีย์เป็นห่วงรินและถ้าเสือขาวบุกมาปลัดศรีณีย์จะไม่สามารถปกป้องรินได้ แต่รินก็ยืนยันที่จะอยู่ปักขีไต้กับปลัดศรีณีย์ เธอจึงซ้อมมวยและซ้อมยิงปืนเพื่อไว้ป้องกันตนเอง และคอยดูแลปลัดศรีณีย์จนเขาหายเป็นปกติ รินได้แสดงให้เห็นว่าเธอเป็นคู่คิดที่ดีของสามี การช่วยเสริมพลังให้คู่ครองมีกำลังกาย กำลังใจในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งใจไว้ แม้รินจะไม่ได้ทำงานเช่นเดียวกับปลัดศรีณีย์ แต่รินก็พยายามเข้าใจงานของปลัดศรีณีย์ รินทำงานบ้าน ดูแลสามี ทั้งยังช่วยงานสามีและสนับสนุนงานของสามี แม้ว่าจะเป็นงานเสี่ยงอันตรายก็ตาม รินเอาใจใส่สามีและเสริมสร้างกำลังใจด้วยการอวยพรและสวมสร้อยพระเพื่อให้ พระพุทธคุณคุ้มครองสามี ส่วนปลัดศรีณีย์ก็ไว้วางใจในตัวริน ยกให้รินเป็นทุก ๆ อย่างในชีวิตของตน

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 การนำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสมธรรม 4 ประการ เป็นหลักธรรมที่แสดงถึงการมีคุณสมบัติสมกันและความมีลักษณะนิสัยสม่าเสมอกันของคู่ครอง ซึ่งจะทำให้คู่สมรสทั้งสองสมชีพหรือสมชีวี (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555, น. 16) ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้เกี่ยวกับสมธรรม 4 ประการ ความว่า “คหบดีและคหปตานี ถ้าสามีและภรรยาทั้ง 2 ฝ่ายหวังจะพบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ทั้ง 2 ฝ่ายพึงมีศรัทธาเสมอกัน มีศีลเสมอกัน มีจาคะเสมอกัน มีปัญญาเสมอกัน สามีและภรรยาทั้ง 2 ฝ่ายนั้นย่อมได้พบกันทั้งในชาตินี้และชาติหน้า” (อง.จตุกก. 21/55/93-94) หลักดังกล่าวนอกจากจะเป็นคำสอนสำหรับประชาชนทั่วไปแล้ว ยังปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปติวีรดา ด้วย โดยการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปสอดแทรกและถ่ายทอดจากหนังสือธรรมะไปสู่นวนิยายและบทละครโทรทัศน์ ในการถ่ายทอดคำสอนจากหนังสือธรรมะจะเป็นไปในลักษณะของการสอนโดยตรง ส่วนในนวนิยายเป็นการนำเสนอหลักธรรมด้วยการแฝงผ่านการกระทำของตัวละคร ไม่ได้มุ่งเน้นนำเสนอธรรมะโดยตรง แต่ให้ผู้อ่านได้เกิดพหุปัญญาจากการอ่าน และในบทละคร

โทรทัศน์มีการนำเสนอเนื้อหาเช่นเดียวกับนวนิยาย มีการดัดแปลงเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้ผสานเข้ากับลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์และเข้ากับยุคสมัยรวมถึงความชื่นชอบของผู้ชมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังคงแฝงไปด้วยหลักธรรมเกี่ยวกับเรื่องราวของการยึดหลักปฏิบัติตามหลักสมรรถ 4 ประการในการครองชีวิตคู่เช่นเดียวกับนวนิยาย ดังในบทละครโทรทัศน์ตอนที่คุณหญิงแก้ว ซึ่งเป็นแม่ของปลัดศรีธัญย์สอนปลัดศรีธัญย์ ความว่า “คู่สร้างคู่สม ต้องมีสิ่งที่เสมอกัน 4 อย่าง สมศรัทธา คือ มีความเชื่อเหมือน ๆ กัน สมศีลา เป็นคนดีเสมอกัน สมจาคะ มีจิตใจเอื้อเฟื้อพอ ๆ กัน และสมปัญญา คือ มีปัญญาเสมอกัน” (บทละครโทรทัศน์เรื่องปดิวรีดา, 2559)

ทั้งนี้การถ่ายทอดหลักธรรมดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงการเลือกเสพงานวรรณกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในอดีตการแทรกคำสอนหรือหลักธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีมักเป็นการสอนธรรมะแบบโดยตรง เช่น ไตรภูมิพระร่วง สุภาสิตสอนหญิง เป็นต้น แต่ปัจจุบันรูปแบบการนำเสนอหลักธรรมใช้วิธีการสอดแทรกไปในเนื้อหาโดยไม่ได้นำเสนอโดยตรง แต่ให้ผู้เสพได้ข้อคิดจากการกระทำของตัวละคร ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและเป็นที่น่าติดตามเรื่องราวต่อไป ดังนั้น นวนิยายเรื่อง ปดิวรีดา จึงถือว่าเป็นวรรณกรรมคำสอนที่สอดแทรกคำสอนอย่างสนุกสนานผ่านการกระทำของตัวละคร เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์จึงเป็นละครที่ทำให้ผู้ชม “ดูละครแล้วย้อนดูตัว” ได้อย่างสมบูรณ์

ประเด็นที่ 2 การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันย่อมนำพาไปพบกับความสุข เนื้อหาในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่องปดิวรีดา ถือเป็นเรื่องราวแนวโรมานซ์ที่มีการนำเสนอความรักของตัวละครที่เกิดขึ้นภายหลังจากการแต่งงาน ซึ่งแตกต่างจากเรื่องแนวโรมานซ์ทั่วไปที่ดำเนินเรื่องและจบด้วยการครองคู่อย่างมีความสุข แต่ในชีวิตจริงของมนุษย์ไม่ได้จบอย่างมีความสุขเหมือนในละครเรื่องอื่น ๆ การใช้ชีวิตคู่ที่แท้จริงเริ่มหลังจากการแต่งงาน ย่อมต้องมีอุปสรรคเข้ามาเพื่อเป็นบททดสอบความหนักแน่นในจิตใจของคู่สามีภรรยาว่าจะสามารถจับมือกันก้าวข้ามอุปสรรคนั้นไปได้หรือไม่ ดังนั้น การยึดมั่นในหลักสมรรถ 4 ประการ จึงส่งผลให้เราได้รับความรักและเป็นความรักที่มั่นคงดังเช่นตัวละครหลักในเรื่อง นั่นก็คือปลัดศรีธัญย์และรินที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม จึงทำให้ปลัดศรีธัญย์และรินมีสมรรถ 4 ประการที่เสมอกัน และครองชีวิตคู่อย่างมีความสุข ดังที่ นภาพร วรสายัณห์ (2560, น. 42) กล่าวว่า “สำหรับสามีภรรยาทั่วไป ในเบื้องต้นหากต้องการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปราศจากการทะเลาะเบาะแว้งกันแล้ว ก็ควรมีทั้งสมศรัทธา สมศีลา สมจาคา และสมปัญญา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน” ทั้งยังสอดคล้องกับหลักมงคลชีวิตประการที่ 13 ในหัวข้อการสงเคราะห์เมีย ความว่า “การสงเคราะห์เมียเป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจเมีย แม้การสงเคราะห์ผู้ก็เป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้นั่นเอง คนเราจะรักเคารพ นับถือกัน ต้องอยู่ที่ช่วยเหลือเกื้อกูล

อดทนกัน เพราะการช่วยเหลือเกื้อกูลอดทนนั้น เป็นเกลียว ยึดเหนี่ยวผูกพันน้ำใจกัน ให้เกิดความรักเคารพนับถือกัน พึงทราบวิธีการที่ผิวเมียมสงเคราะห์กัน” (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า, 2546, น. 248)

จากนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปดิวรีดา ที่ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของปลัดศรีธัญและริน ซึ่งการแต่งงานดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความรัก แต่เกิดจากหน้าที่ และการยึดถือความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณเป็นที่ตั้ง ประกอบกับทั้งสองคนต่างมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาที่ต้องรับมือกับ คนรักเก่าที่เข้ามาพัวพัน จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการครองชีวิตคู่ แต่ในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์ได้แสดงให้เห็นว่า หากเรายึดมั่นในหลักปฏิบัติและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จะช่วยให้เรามีสติและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นอกจากหลักสมรรถนะ 4 ประการที่ปรากฏในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปดิวรีดา แล้ว ยังพบว่ายังมีหลักคำสอนและหลักการปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตด้านอื่น ๆ สอดแทรกอยู่ในนวนิยายและบทละครโทรทัศน์เรื่อง ปดิวรีดา ตลอดทั้งเรื่อง เช่น การเป็นข้าราชการที่ดียอมอุทิศตนเพื่อบ้านเมือง ความเชื่อเกี่ยวกับคาถาอาคม ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เป็นต้น ผู้สนใจสามารถนำหลักคำสอนและหลักปฏิบัติด้านอื่น ๆ มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการใช้ชีวิตคู่ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับหลักสมรรถนะ 4 ประการ ควรศึกษาหลักสมรรถนะ 4 ประการใน นวนิยายหรือนวนิยายที่นำไปดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์เรื่องอื่น ๆ

2. นวนิยายเรื่อง ปดิวรีดา มีการดัดแปลงไปเป็นบทละครโทรทัศน์ซึ่งมีการดัดแปลงไปจากนวนิยายต้นฉบับไปอย่างมาก จึงควรศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเรื่อง ปดิวรีดา ไปเป็นบทละครโทรทัศน์ อันจะนำไปสู่ปัจจัยที่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้ยังคงเป็นเรื่องที่มีผู้ติดตามอ่านและเมื่อนำมาทำเป็นละครโทรทัศน์ยังได้รับการตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพร อินถา. (2561). "แจ่มส์"หวนจิ้น"เบลล่า" ละครพีเรียด" ปติวรัตตา".
เรียกใช้เมื่อ 1 พฤศจิกายน 2562 จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1452935780
- ไทยรัฐออนไลน์. ปติวรัตตา ละครคลาสสิกน้ำดีที่ไม่ธรรมดา. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562.
จาก <https://www.thairath.co.th/content/577381>
- นภาพร วรสายัณห์. (2560). วิเคราะห์สมชีวิตาธรรมสำหรับ คู่สามีภรรยาในปัจจุบัน. วารสาร
มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 2(3), 31-42.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2555). คู่สร้างคู่สม ชีวิตคู่ในอุดมคติ (พิมพ์ครั้งที่ 28).
นครปฐม : พิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน งานฉลองมงคลสมรสนางสาววันทนา ณ บาง
ช้าง และ นายธวัชชัย พิภพลาภอนันต์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). นุ่น-ณเดชน์ คิวนักแสดงนำ ปติวรัตตา ได้ละครยอดนิยม คมชัดลึก
อวอร์ด.เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/entertain/news/9730329B%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%B2>
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). (2546). มงคลยอดชีวิต (ฉบับสมบูรณ์).
กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- สรายุจิตต์. (2557). ปติวรัตตา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โปสดี.
- สลิต. (2555). การเจริญอินทรีย์. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562
จาก <https://www.posttoday.com/dhamma/143688>
- PK Blue Tiger. (2559). ละครเรื่องปติวรัตตา. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2562 จาก
<https://www.Youtube.com/watch?v=trrrqIS2cfM&list=PLbj6YHjaQiHMbQE-vdWQqsyBuV3AuW0pp>

